

Brusel 3. prosince 2024
(OR. en)

16174/1/24
REV 1

Interinstitucionální spis:
2021/0213(CNS)

FISC 246
ECOFIN 1382
ENER 576
ENV 1150
CLIMA 420

POZNÁMKA

Odesílatel:	Předsednictví
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Předmět:	Revize směrnice o zdanění energie – politická rozprava

S cílem poskytnout vodítko pro politickou rozpravu, která se bude konat během zasedání Rady pro hospodářské a finanční věci dne 10. prosince 2024, vypracovalo předsednictví poznámku s otázkou uvedenou v příloze níže.

Výbor stálých zástupců se vyzývá, aby vzal poznámku vypracovanou předsednictvím i položenou otázku na vědomí a postoupil je pro účely výše uvedené politické rozpravy Radě.

Rada pro hospodářské a finanční věci se vyzývá, aby na základě otázky připravené předsednictvím uspořádala politickou rozpravu.

Revize směrnice o zdanění energie

Poznámka předsednictví

I. ÚVOD

1. Dne 14. července 2021 předložila Komise návrh směrnice Rady, kterou se mění struktura rámcových předpisů Unie o zdanění energetických produktů a elektřiny (přepracované znění) (dále jen „návrh směrnice o zdanění energie“).
2. Návrh směrnice o zdanění energie je součástí balíčku „Fit for 55“, a přispívá tudíž k plnění ambiciózních cílů EU snížit do roku 2030 emise alespoň o 55 % oproti úrovním z roku 1990 a dosáhnout do roku 2050 klimatické neutrality. Tento balíček sestává ze souboru vzájemně provázaných návrhů, které všechny usilují o dosažení stejného cíle: zajistit spravedlivou, konkurenceschopnou a ekologickou transformaci do roku 2030 a v dalších letech.

II. SOUČASNÝ STAV

3. Technickou analýzu návrhu směrnice o zdanění energie zahájila Pracovní skupina pro daňové otázky (nepřímé zdanění – spotřební daně / zdanění energie) v září 2021. Návrh také několikrát projednávala Pracovní skupina pro daňové otázky (vysoká úroveň).
4. Dne 17. června 2022 vzala Rada pro hospodářské a finanční věci na vědomí zprávu předsednictví o pokroku ohledně návrhu směrnice o zdanění energie. Dne 6. prosince 2022 uspořádala Rada pro hospodářské a finanční věci o návrhu směrnice o zdanění energie politickou rozpravu a vydala politické pokyny ohledně dalšího postupu. Ministři obecně podpořili pružnější přístup předsednictví a požádali o nalezení řešení otevřených otázek. S ohledem na politické pokyny dále probíhala technická analýza.

5. Maďarské předsednictví navázalo na pokrok dosažený předchozími předsednictvími a v práci na revizi směrnice o zdanění energie pokračovalo. Návrh byl analyzován na zasedáních Pracovní skupiny pro daňové otázky ve dnech 12. července, 16. září, 23. října a 14. listopadu 2024 a dále na zasedáních Pracovní skupiny na vysoké úrovni ve dnech 26. září a 27. listopadu 2024.

III. PRÁCE TÝKAJÍCÍ SE JEDNOTLIVÝCH TÉMAT

6. Maďarské předsednictví provedlo významné úpravy v převodní tabulce výhřevnosti (příloha II), aby byla co nejúplnější. Kromě toho do ní byly doplněny některé kategorie produktů, což by mělo napomoci hladkému provádění směrnice. Řešily se též případy, kdy je nutné se od stanovených převodních koeficientů odchýlit, jako je tomu v případě nových produktů nebo produktů s regionálně odlišnými hodnotami výhřevnosti.
7. Pro členské státy byla vytvořena možnost uzavírat dvoustranné dohody, aby mohly uplatňovat ustanovení směrnice (EU) 2020/262, která se týkáji kontroly a dopravy, na přepravu mazacích olejů v baleních (až do 220 litrů).
8. Na žádost několika delegací byla ustanovení o záchranné brzdě změněna tak, aby byl tento nástroj v praxi použitelný v případě možné energetické krize.
9. S cílem zohlednit specifika členských států byly provedeny úpravy v přechodných obdobích, pokud jde o zemní plyn, LPG, kombinovanou výrobu tepla a elektřiny a o domácnosti.
10. V aktuálním pololetí se řešily otázky týkající se zdanění na základě složek, zejména byl vložen odkaz na problematiku vratek. Předmětem diskusí byly také otázky státní podpory, do nichž bylo zapojeno i GŘ COMP Komise. Došlo k aktualizaci kódů KN a k vyjasnění mnoha technických otázek a otázek týkajících se provádění.

11. Jedním z témat, které delegace v průběhu jednání rozděluje nejvíce, je zdanění letecké a vodní dopravy. Předsednictví intenzivně usilovalo o to, aby se tyto rozdílné názory delegací vzájemně přiblížily. Jelikož toto téma hrálo významnou úlohu při blokování pokroku u celého návrhu, chtělo předsednictví jednání usnadnit a domnívalo se, že nejschůdnější možností je zachovat u letecké a vodní dopravy znění aktuálně platné směrnice s tím, že bylo doplněno ustanovení o přezkumu v roce 2035 a v případě letecké dopravy koncepce nejvýše 19 míst. Některé delegace poukázaly na to, že úroveň ambicí v této otázce výrazně klesla. Předsednictví by však rádo zdůraznilo, že vzhledem k povinným požadavkům obsaženým v již dohodnutých právních předpisech „Refuel Aviation“ a „FuelEU Maritime“ by se situace v oblasti dostupných udržitelných leteckých paliv mohla během deseti let výrazně změnit.
12. Ve snaze dát návrhu směrnice náležitou strukturu a přispět k jeho lepší srozumitelnosti byly i články označeny názvy. Dalších úprav se dočkaly též body odůvodnění, tak aby bylo dosaženo souladu se zbytkem návrhu směrnice.
13. Delegace zopakovaly své dobře známé postoje k některým dalším otázkám. Stávající předsednictví však diskusi o nich znovu neotvíralo, neboť má za to, že byly zevrubně projednány během předchozích předsednictví a současné znění je podle všeho odrazem křehkého kompromisu.
14. Některé delegace by například upřednostňovaly úplné osvobození zemědělství a snížení daně u komerčních paliv. Současně by však většina delegací tato osvobození nebo snížení ve směrnici raději nestanovovala. Ve stávajícím znění již je ostatně nemálo osvobození a snížení obsaženo. Ačkoli původním cílem revize směrnice bylo počet případů osvobození od daně a snížení daně omezit, delegace akceptují, že různé členské státy mají různá specifika a priority.

15. Většina delegací je pro indexaci, avšak některé delegace by raději jednaly o indexaci s nižší maximální procentní hodnotou nebo ji v aktuální podobě nejsou s to podpořit. Je třeba zdůraznit, že indexace je zásadní otázkou revize a slouží k tomu, aby se hodnota minimální úrovně zdanění nesnižovala.
16. Některé delegace dosud nebyly zcela spokojeny s oblastí působnosti, pokud jde o určité produkty, jako je odpad, mineralogické postupy a rašelina.
17. Jednání prosincového zasedání Rady pro hospodářské a finanční věci připravovala Pracovní skupina na vysoké úrovni dne 27. listopadu 2024, kdy ve věci tohoto návrhu převládá většina delegací politickou rozpravu v Radě Ecofin podpořila. Většina delegací byla toho názoru, že nejnovější kompromis předsednictví odráží křehkou rovnováhu a že by mohl oproti aktuálně platné směrnici o zdanění energie představovat zlepšení. Několik delegací zastávalo neutrálnější postoj a některé delegace uvedly, že politický postoj zatím nemají. Některé delegace zmínily, že stále přetrvávají určité otázky, které vyžadují další jednání, například problematika malých zařízení, otázka oblasti působnosti z hlediska některých produktů, zdanění letecké a vodní dopravy (včetně rybolovu), osvobození zemědělství a snížení daně u komerčních paliv, maximální procentní hodnota u indexace a příloha III.

IV. PŘÍNOSY REVIDOVANÉ SMĚRNICE O ZDANĚNÍ ENERGIE

18. I kdyby energetické produkty používané v letecké a vodní dopravě nebyly po určitou dobu zdaňovány, je předsednictví toho názoru, že projednávaná revidovaná směrnice stále představuje oproti směrnici, která je aktuálně v platnosti, významný pokrok.

19. Díky revidované směrnici by se zdanění nových technologií (např. palivových článků, elektrických vozidel) a produktů (např. vodíku) vyjasnilo a bylo by v praxi proveditelné. S přechodem od objemu (sazeb vyjádřených za litr) ke zdanění založenému na energetickém obsahu a stanovování sazeb podle environmentální výkonnosti produktů by zelené technologie získaly příležitost využívat nižší daňové sazby. Podle aktuálně platné směrnice jsou nová, méně uhlíkově náročná paliva zdaňována stejně jako jejich fosilní ekvivalent a biopaliva jsou navíc znevýhodněna zdaněním na základě objemu, protože jeden litr biopaliva má obvykle nižší energetický obsah než jeden litr konkurenčního fosilního paliva, přičemž se na oba typy paliv uplatňuje stejná daňová sazba.
20. Tam, kde je to možné, by členské státy mohly uplatňovat zdanění na základě složek, ale u některých produktů by rovněž existovalo několik alternativních možností zdanění. Projednávaná revidovaná směrnice obsahuje řadu ustanovení, která by napomohla provedení ve vnitrostátním právu i jednotnému zacházení mezi členskými státy, například vymezení jednotných hodnot výhřevnosti a kategorií pro všechny možné výrobky.
21. Je rovněž důležité zdůraznit, že přijetí revidované směrnice o zdanění energie by zajistilo větší soulad s dalšími právními předpisy EU, jako je směrnice o obnovitelných zdrojích energie nebo systém obchodování s emisemi. Zařazením nebalených mazacích olejů mezi kontrolované produkty by se snížila možnost daňových úniků. Navíc by se zvýšila míra harmonizace, neboť by došlo ke zrušení několika daňových osvobození a snížení (mineralogický postup, osvobození pro domácnosti, kombinovaná výroba tepla a elektřiny, plynový olej používaný k obchodním účelům); je však třeba podotknout, že k přechodu na nový systém potřebují členské státy čas, který by poskytl zavedení několika přechodných období.

22. V případě zbývajících daňových osvobození a snížení byly vyjasněny otázky státní podpory. Další významnou přidanou hodnotou revidované podoby směrnice je indexace, která by zastavila snižování hodnoty minimálních úrovní a která může vést ke sbližování daňových sazeb členských států. Pro členské státy, které mají vlastní měnu, by bylo významnou úlevou, že hodnota eura bude počítána na základě šestiměsíčního průměru a nikoli pouze jednoho dne.
23. Revidovaná směrnice by vytvořila příležitost osvobodit od daně elektřinu dodávanou letadlům stojícím u brány nebo ve vzdálenější části letiště a plavidlům zakotveným v přístavech, čímž by se odstranil stávající postup povolování.

V. DALŠÍ POSTUP

24. Podle názoru předsednictví bylo každé z témat návrhu směrnice o zdanění energie v uplynulých třech letech zevrubně projednáno, tudíž již neexistují žádné zásadní otázky, u nichž jsou preference delegací nejasné. Předsednictví má za to, že jsme dospěli do situace, kterou ministři nastavili v roce 2022, tj. která představuje vhodnou rovnováhu mezi ekologickými cíli a zohledněním specifik členských států. V poslední době vyvstala na různých fórech horizontálnější otázka konkurenceschopnosti EU. Většina delegací souhlasí s tím, že by stávající návrh oproti aktuálně platné směrnici o zdanění energie představoval jasné zlepšení.
25. Předsednictví zároveň připouští, že je třeba ještě u celého textu provést právní kontrolu a některé technické úpravy.
26. Se zřetelem na ekologické cíle návrhu směrnice a na specifika některých členských států, ale rovněž na konkurenceschopnost EU by si předsednictví přálo ohledně rovnováhy dosažené během jednání získat zpětnou vazbu.

VI. OTÁZKA PRO MINISTRY

27. V návaznosti na výše uvedené skutečnosti a s cílem získat pokyny pro další postup ohledně návrhu směrnice o zdanění energie se delegace vyzývají, aby se ve svých vystoupeních vyjádřily k této otázce formulované předsednictvím.

Sdílíte s ohledem na pokyny Rady Ecofin z roku 2022 názor, že současný stav jednání o revizi směrnice o zdanění energie ukazuje, že jsme na správné cestě k dosažení rovnováhy mezi ambicemi v oblasti klimatu, specifiky členských států i konkurenceschopností EU?
